

INNLEDNING VED SPØRRETID PÅ LARVIK GYMNAS ONSDAG 17.

APRIL 1985

La meg først få lov til å takke for invitasjonen til å besøke Larvik Gymnas og for at Politisk Gruppe har gitt meg denne anledning til å møte skolens elever.

Jeg synes det både er mest interessant og den beste utnyttelse av den tid som står til disposisjon at dere får best mulig anledning til å ta opp de spørsmål som dere er mest interessert i. Jeg har derfor ikke tenkt å holde noe langt innledningsforedrag, men allikevel vil jeg gjerne benytte anledningen til å si noen ord før spørsmålsrunden.

Problemet er imidlertid å finne ut hvilke spørsmål som det er naturlig å berøre i en kort innledning. Av erfaring vet jeg at forsamlinger av denne type har interesser som spenner meget bredt. Jeg vil imidlertid søke å begrense meg til enkelte spørsmål som jeg regner med vil være av særlig interesse for ungdom i deres situasjon, - hva skal skje etter skolen, hvilke muligheter har vi for videre utdanning og for å få arbeide.

Heldigvis er vi nå inne i en utvikling med en klar reduksjon i arbeidsledigheten. Ved utgangen av mars var det registrert noe i underkant av 61.500 ledige, - og dette er 9.000 færre enn på samme tid i fjor. Men selv om utviklingen er positiv er det ingen grunn til å underslå at ledigheten fortsatt er for høy. Regjeringen satser derfor stadig meget sterkt i kampen mot ledigheten, først og fremst gjennom den generelle økonomiske politikk, men også ved en betydelig innsats av midler til spesielle arbeidsmarkedstiltak.

Det kan være ødeleggende å skulle starte det som skal være den yrkesaktive del av livet med ledighet og sosialstøtte. Derfor har Regjeringen satset spesielt på å bekjempe ungdomsledigheten, med sikte på å kunne gi aktive tilbud istedenfor trygdeordninger. Og arbeidet har også på dette område gitt positive resultater. Antallet arbeidsledige ungdommer under 20 år er nå kommet ned i 6.000, men selv om dette er en reduksjon i forhold til i fjor, er det selvsagt fortsatt et mål at vi skal kunne gi all ungdom under 20 år tilbud om enten utdanning eller arbeide.

Regjeringen har derfor lagt frem en omfattende handlingsplan mot ungdomsledigheten. Jeg skal ikke her gå i detalj når det gjelder de enkelte elementer i planen, men allikevel kan det være grunn til kort å nevne de viktigste:

- Regjeringen vil satse på praksisplasser som kombinerer yrkesorientering i arbeidsmarkedsetatens regi med opplæring og praksis i bedriftene. Ordningen omfatter både offentlige og private arbeidsgivere, men det arbeides spesielt for å få en betydelig økning av antallet praksisplasser i private bedrifter.
- Lærlingeordningen følges løpende opp med sikte på å nå 7.000 nye plasser i 1985.
- Aldersgrensen for det spesielle lønnstilskuddet for ungdom er hevet fra 18 til 25 år.
- Det settes igang forsøk med opplæring og arbeidspraksis for 20-24 åringer i enkelte byer med forholdsvis høy arbeidsledighet. Dette vil gi verdifull erfaring når de store kullene fra videregående skole går inn i yrkeslivet.
- Det er bevilget midler til forsøktiltak som skal styrke og videreutvikle bedriftenes muligheter til å gi opplæring. Hensikten er å kunne gi et bedre opplæringstilbud til nykommere i arbeidslivet og til å oppjustere utdannelsen til å bli bedre i overensstemmelse med bedriftenes behov. Gjennom samarbeidsprosjekter mellom skole og arbeidsliv vil man kunne bringe elever og studenter i kontakt med arbeidslivet allerede under utdannelsesfasen, - noe som vil kunne lette deres muligheter til senere ansettelse.

- Det er innført en støtteordning til ungdom som starter egen virksomhet.

I tillegg vil Regjeringen fortsette arbeidet for å styrke rekruttering av unge kvinner til utradisjonelle yrker. Samtidig vil arbeidet for å øke antallet elevplasser i den videregående skole bli fortsatt. På dette område er det oppnådd meget gode resultater, - med en økning på 27.000 plasser siden 1981. Dette er ca. 10.000 mer en den tidligere regjering hadde lagt opp til.

Som kjent har Arbeiderpartiet fremmet et lovforslag om at all arbeidsledig ungdom under 20 år skal ha garantert rett til arbeide i offentlig virksomhet. Dette forslaget høres naturligvis lokkende ut, men etter en grundig vurdering både av Arbeiderpartiets forslag og den svenske lov som Arbeiderpartiet bygger på, er Regjeringen kommet til at forslaget nok dessverre vil ha flere ulemper enn fordeler. Ulempene er mange, men den viktigste er kanskje at ordningen kan utsette og vanskeliggjøre yrkesvalget og at de unge blir gående i jobber som gir liten opplæringseffekt og lite relevant yrkeserfaring. Erfaringene fra Sverige viser bl.a. at den lovfestede garanti svekker motivasjonen til å skaffe seg beskjeftigelse på annen måte, noe som kan bli skadelig for senere yrkesmuligheter.

Istedenfor å satse på en slik lovfestet garanti mener derfor Regjeringen at man mest hensiktsmessig kan møte ungdomsledigheten med et bredt spekter av arbeids- og opplæringstiltak, samtidig som den generelle økonomiske politikk legges til rette for øket produksjon og sysselsetting i det ordinære arbeidsliv.

I det hele tatt er opplæring et nøkkelord i denne sammenheng, siden dette er en fremtidsrettet satsing og en langsiktig investering i det vi som nasjon trenger mest av alt: kunnskap og kompetanse. Det er derfor god arbeidsmarkedspolitikk å satse på opplæring, - og en heving av kunnskaps- og kompetansenivået i samfunnet vil også støtte godt opp under bedriftenes anstrengelser for omstilling til ny og lønnsom produksjon. Samtidig har det altså allerede i praksis vist seg at dette er en politikk som også reduserer ungdomsledigheten.

Et viktig ledd i oppbyggingen av kunnskaps- og kompetansenivået i samfunnet er også satsingen på utbygging av høyere utdanning. Denne satsingen er nødvendig for å gi studiemuligheter til de voksende årskull som etterhvert forlater den videregående skole. Siden 1981 er antallet studieplasser i høyere utdanning øket med ca. 9.000, og i Langtidsprogrammet har Regjeringen lagt opp til at det i årene 1986-89 bør bygges ut minst 5.000 nye studieplasser. I tillegg blir det gjennomført spesielle tiltak for å øke antallet norske studenter i utlandet. Her vil det særlig bli lagt vekt på å skaffe

utdannelsesmuligheter innenfor økonomisk/administrative fag og teknologiske fag ved ledende læresteder i utlandet. Dette vil også bidra til å skaffe norsk næringsliv bedre muligheter til tilgang på høyt kvalifisert arbeidskraft og samtidig styrke næringslivets muligheter til en nødvendig internasjonalisering. Et sterkt engasjement i utlandet fra norsk næringslivs side vil samtidig styrke bedriftenes muligheter til å skape nye, interessante og varige arbeidsplasser i Norge.

Og selv om Regjeringen er innstilt på å satse betydelige midler på spesielle arbeidsmarkedstiltak for ungdom, så kan det vel neppe være noen uenighet om at det aller beste er å komme frem til en situasjon hvor det ordinære arbeidsliv har kapasitet til å motta de unge som ønsker arbeide etter fullført utdanning.

Ut fra nettopp dette hensyn har derfor Regjeringen hele tiden satset på en økonomisk politikk som stimulerer til vekst og omstilling i bedriftene. Vi mener at man nå ser positive resultater av denne bevisste politikk. - Det er en ny fremtidstro i næringslivet og en merkbar og positiv vilje til nyetableringer og nyskaping. Ett av våre viktigste mål er å bidra til at denne utvikling kan fortsette. Det er også den mest positive politikk vi kan føre for å imøtekomme ungdommens krav på utdanning og arbeide.

Ungdommen er fremtidens Norge, - og Regjeringen tar konsekvenser av dette i hele sitt arbeide.